

Hantering av problemskapande beteende vid autisttillstånd

Bo Hejlskov Jørgensen, *leg. psykolog*

Vem har
problem?

Ansvar, kontroll och metod

Bo Hejlskov Jørgensen

Västerås, 2 april 2009

Problemskapande beteende

- Beteende som skapar problem
 - För vem?
 - Vi definierar beteendet som problemfyllt, när det är ett problem för oss
- Denna definition innebär att vi måste förhålla oss till vårt ansvar för beteendet
- Vi ska akta oss för att dumpa ansvar på brukarna (eller föräldrarna, eller kommunen, eller...)

Bo Hejlskov Jørgensen

Ansvar

- Man dumpar ansvar på brukarna genom att använda sig av ord som:
 - Envis
 - Omotiverad
 - Ouppfostrad
 - Våldsam, farlig
 - Kravavvisande
 - Oppositionell, trotsig
- Vi måste använda oss av ord som ger möjlighet att påverka!

Bo Hejlskov Jørgensen

Uppgör med förtiden

- Vi måste göra upp fostranstänkande
 - Det är kännetecknande för människor med autism att vanlig fostran inte funkar
 - Det är ofta orsaken till att en människa får en Aspergerdiagnos
- Och komma i håg att vi är i en maktrelation
 - Därför kan vi inte kräva att brukarna är lika snälla mot oss som vi är mot dem
 - Beteendeproblem är ett uttryck för skröplighet, som bör medföra omsorg

Bo Heilskov lärare

Människosyn

Människor som kan uppföra sig gör det

(Ross Greene)

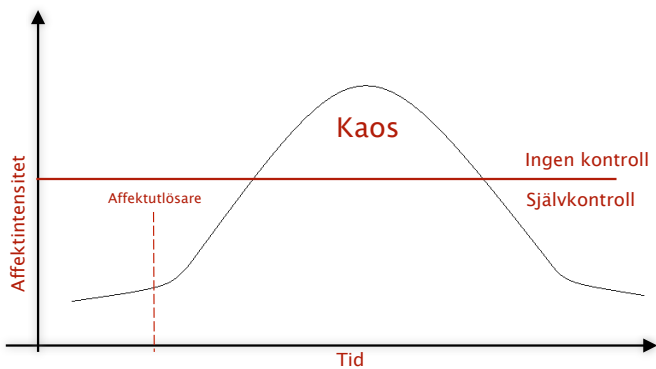
Bo Heilskov lärare

Kontroll

- Brukarna måste ha kontroll över sig själva, om de ska kunna lämna över lite kontroll till oss
- Lättare problemskapande beteende är oftast strategier för att bevara kontrollen
 - Att vägra
 - Att gå två steg baklänges
 - Att springa bort
 - Enstaka slag eller skrik
 - Glåpord eller hot mot personalen
 - Att bita sig i handen eller skära sig i armen
- Våldsamt problemskapande beteende handlar oftast om att man förlorat kontrollen

Bo Heilskov lärare

Kontroll

Bo Heilskov Lars

Tillit och kontroll

- När man är tillsammans med någon man har tillit till bevarar man kontrollen bättre
- Brukaren kan rymma pedagogiska misstag om hon har tillit till den som gör misstaget
- Våra metoder måste mätas med dessa två
 - Hjälper de brukaren att bevara självkontrollen?
 - Ökar de tilliten till personalen?

Bo Heilskov Lars

Metod

- Kravanpassning
- Affektiva metoder
- Avledning

Bo Heilskov Lars

Kravanpassning

- Respektera självbestämmelsesrätten!
 - Brukaren har rätt att säga nej
- Din uppgift är att ställa kravet på ett sätt som innebär att brukaren säger ja
 - Struktur
 - Vi-upplevelser
 - Tid
 - Att bli klar
 - Att bli redo
 - Påminnelser utan press
 - Mutor och motiverande handlingar
 - Och om man har kommit för långt:

Bo Heilskov Lars

Kravanpassning

Det är aldrig för sent att ge upp!
(Ronny Eriksson)

Man måste dock tillämpa Matthews lag:
Varje pedagogisk nederlag kräver en handlingsplan!

Bo Heilskov Lars

Metod

- Kravanpassning
- Affektiva metoder
- Avledning

Bo Heilskov Lars

Affekt

- Det finns ett antal grundläggande affekter, som fungerar från vi är små:
 - Glädje
 - Övrraskning
 - Ilska
 - Ångest
 - Fruktn
 - Ledsnad
 - Skam
 - Avsmak
 - Avsky

Bo Heilskov Larsen

Affektsmitta

- Affekt smittar - när du är ledsen, blir jag ledsen

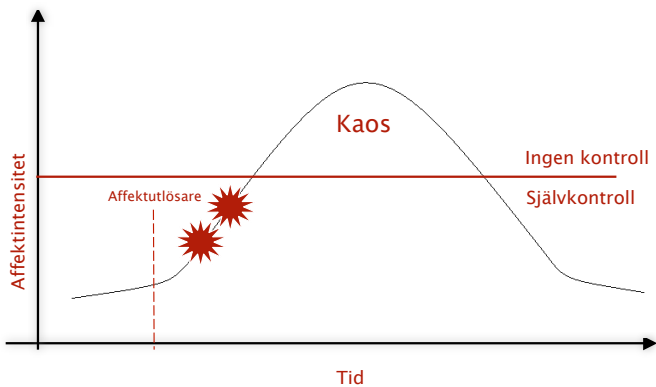
Bo Heilskov Larsen

Affektsmitta

- Alla barn är födda med förmågan till affektsmitta
- Det är det första ledet i empatiutvecklingen
- Barn med autism har svårigheter med den fortsatta empatiutvecklingen
- Man utvecklar inte förmågan att skilja mellan egna och andras affekter
- Därför reagerar människor med autism på ilska med
 - Ilska, och därför fungerar skäll inte
 - Skratt för att minska affekten
 - Ångest, därför att de går i kaos

Bo Heilskov Larsen

Affektutbrott

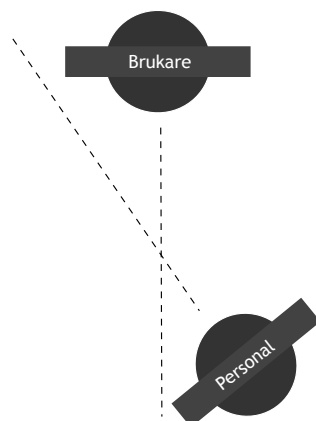

Låg-affektivt bemötande

- Dämpa känslouttrycken
- Undvik ögonkontakt vid affektuppbyggnig
- Undvik beröring med spända muskler
 - Slappna av när brukaren tar tag i dig
 - Använd rörelse i stället för fasthållning
- Respektera det personliga utrymmet
 - Varje gång du vill gå ett steg framåt, ska du gå två steg baklänges
 - Placera dig inte mitt emot brukaren

Bo Heilskov lärare

Låg-affektivt bemötande

Bo Heilskov lärare

Låg-affektivt bemötande

- Sätt dig, gärna på golvet, när brukaren blir orolig
- Låtsas vara på stan en mörk lördagsnatt
- Undvik att smittas av brukarens oro
- Se till att smitta brukaren med ditt lugn

Bo Heilskov Larsen

Metod

- Kravanpassning
- Affektiva metoder
- Avledning

Bo Heilskov Larsen

Avledning

- Avledningar kan användas i stället för krav om avbrytande
- Avled med affekt
 - Humor
 - Affektbefrielse
- Avled med handfasta medel - glass är bättre än konflikter

Bo Heilskov Larsen

Principer

- Människor, som kan uppföra sig, gör det
- En bra metod innebär att brukaren ökar sin självkontroll
- Anpassa krav - du har ansvaret för de reaktioner dina krav medför
- Lugn - varje gång, man har lust att gå ett steg framåt, ska man gå två steg baklänges och sätta sig
- Avled - glass är bättre än konflikter

Bo Hejlskov Lars

Bemötande och förhållningsätt

Till minne av

Christer Magnusson, 32 år † 2006

Jasin Tallman, 12 år, † 1993
Jamar Griffiths 15 år † 1994
Zouhair Jadeed, 22 år † 1992
Casey Collier, 17 år, † 1993
Tristan Sovren, 16 år † 1998
Kristal Mayon-Ceniceros, 16 år † 1999
Zoe Fairly, 21 år, † 1995
David Falconer, 23 år † 1994
Latasha Bush, 15 år † 2002
Krystal Tibbits, 3 år † 1995
Maria Mendoza, 14 år † 2003
Edith Campos, 15 år, † 1997
Melissa Neyman, 19 år, † 1997
Willie Wright, 9 år † 2000
Michael Garcia, 12 år † 2005
Omega Leach, 17 år † 2007

Orlena Parker, 15 år, † 2003
Gareth Myatt, 15 år † 2004
Azrar Ayub, 24 år † 2004
Shirley Arciszewski, 12 år, † 2005
Shinaul McGraw, 12 år † 1997
Jamal Odum, 9 år, † 2003
Timothy Thomas, 9 år, † 1999
Andrew McClain, 9 år † 1998
Angelika Arndt, 7 år † 2006
Candace Newmaker, 10 år † 2000
Cedric Napoleon, 14 år † 2002
Chris Campbell, 13 år, † 1997
Donderoy Rogers, 14 år, † 2002
Dustin Phelps, 14 år † 1998
Earl Smith, 9 år † 1995
Jeffrey Bogrett, 9 år † 1995

Andrew McClain, 12 år † 1998
Stephanie Jobin, 13 år, † 1998
Mark Soares, 15 år, † 1998
Mark Draheim, 14 år, † 1999
Willie Wright, 15 år, † 2000
Randy Steele, 9 år, † 2000
Bobbie Sue Thomas, 17 år † 1996
Matthew Goodman, 14 år, † 2002
Charles Mancill, 22 år, † 2002
Matthew Vick, 23 år, † 2002
Orlena Parker, 15 år, † 2003
Darryl Thompson, 15 år 2006
Michael Renner-Lewis, 15 år, † 2004
Travis Parker, 13 år, † 2005
Sabrina Day 15 år † 2000
Robert Rollins, 12 år † 1997

www.millfieldscharter.org

bo@hejlskov.se

Bo Hejlskov Lars